

Näringsdepartementet
Enheten för IT-politik
103 33 Stockholm
n.registrator@regeringskansliet.se

Remissyttrande

Betänkandet "Som ett brev på posten – Postbefordran och pristak i ett digitaliserat samhälle" (SOU 2016:27) och angående PTS beräkning av kostnadsbasen för brev upp till 250 gram som befordras över två arbetsdagar (rapporten PTS-ER-2016:21)

Er ref: N/2016/02666/ITP

Vårt diarienummer: R-842-2016

Svensk Handel, som är handelsföretagens intresseorganisation och företräder 11 000 små, medelstora och stora företag med nära 300 000 medarbetare, får med anledning av remissen anföra följande:

Allmänna synpunkter

Svensk Handel har inte fått betänkandet "Som ett brev på posten – Postbefordran och pristak i ett digitaliserat samhälle" (SOU 2016:27) på remiss men önskar ändå inkomma med synpunkter på delar av betänkandet då förslagen kan få stora effekter för handelssektorn. Svensk Handels remissyttrande begränsar sig till de förslag som berör den samhällsomfattande posttjänsten, kraven på övernattbefordran, kostnadsbasen för brev och andra aspekter av betydelse för framför allt e-handeln.

Inledningsvis menar Svensk Handel att utredningen inte tagit tillräcklig hänsyn till förslagets påverkan på e-handeln. Handeln har inte heller varit representerad i utredningens referensgrupp eller i övrigt blivit kontaktad av utredningen i syfte att ges möjlighet att lämna input om väntade konsekvenser. Att varken Svensk Handel eller Svensk Digital Handel formellt utsetts till remissinstanser förstärker uppfattningen att man inte i tillräcklig omfattning insett förslagets konsekvenser för just handeln, i synnerhet kopplingen mellan distribution av varor med övernattbefordran och varubrev och den växande e-handeln. I konsekvensanalysen nämns att förslagets konsekvenser för e-handeln är osäkra, dock bör eventuella negativa konsekvenser motverkas av höjd kvalitet.

Svensk Handel menar att denna analys inte är tillräcklig och att man inte tagit hänsyn till den alltmer omfattande och pressande internationella konkurrensen. Svenskarna köper varor i allt högre grad från andra delar av världen och när svenska företag inte kan konkurrera med snabbare leveranser uteblir en konkurrensfördel som blir svår att kompensera för och pressar handelssektor ytterligare i ett redan pressat läge.

Bra villkor för handelns anpassning till digitaliseringen och den digitala handeln är ett samhällsintresse. E-handeln innebär förbättrade möjligheter att bo och driva företag i hela Sverige.

E-handeln utgör idag 6,9 procent av Sveriges totala detaljhandel och andelen växer stadigt för varje år. Begränsat till sällanköpsvaror är andelen närmare 15 procent av detaljhandeln. Utredningsförslaget innebär att den positiva utvecklingen som den svenska e-handeln har riskerar att mattas av och att konsumenten vänder sig till utländska handlare som oftast kan leverera lika snabbt och dessutom till ett lägre pris. Svensk Handel menar att handlarna i Sverige måste använda tidsfaktorn för snabb leverans som ett av sina främsta internationella konkurrensmedel. Att ta bort övernattbefordran minskar svenska handelsbolags möjlighet att konkurrera mot den globala omvärlden, något som kommer att leda till mindre lönsamma företag och därigenom färre arbetstillfällen i Sverige.

Svensk Handel vill också framhålla vikten av posten som en klimatvänlig logistik med samdistribution. Den växande e-handeln gör att allt fler varutransporter sker inom ramen för denna klimatsmarta logistikapparat. Försämrade villkor kommer med allra största sannolikhet att ersättas med enskilda transportlösningar, något som skulle öka trafiken och klimatutsläppen. Enskilda aktörer kommer att erbjuda dyrare lösningar för expressleveranser istället. Lösningar som per definition kommer att ha sämre fyllnadsgrad och därför fler transporter och totalt sett en större negativ miljöpåverkan.

Synpunkter på utredningens förslag

Slopande av övernattbefordran

Svensk Handel motsätter sig utredningens förslag att slopa dagens krav på övernattbefordran av brev. Detta då det är klart att det får negativa effekter på den framväxande e-handeln eftersom

leveranssäkerheten försämras liksom möjligheterna att bedriva företagande i glesbygd.

Utredningen konstaterar riktigt att ett slopat krav på övernattbefordran riskerar att få en negativ inverkan på e-handeln. Utredaren skriver att: "För den växande e-handeln är snabb leveranstid och snabba returer en viktig faktor för att kunna vara konkurrenskraftig. Huvuddelen av e-handlare och konsumenter är främst beroende av servicen i paketdistributionen/ombudsnätet vilket, enligt Post- och telestyrelsen, inte berörs av förändrade krav på övernattbefordran. Men, i takt med att e-handeln växer, växer också andelen av varor som kan distribueras som brev direkt till mottagarens postlåda. Här kan det möjligen, enligt Post- och telestyrelsen, finnas en risk att ett slopat krav på övernattbefordran har en negativ effekt på e-handels utveckling, inte minst i mer avlägsna delar av landet där förändringar i övernattkravet sannolikt får en större effekt."

Det är mot bakgrund av detta minst sagt märkligt att utredningen framhåller den ökade digitaliseringen som ett argument för att slopa kravet på övernattbefordran. Tvärtom ökar behovet av snabba leveranser när alltmer handel sker digitalt.

Företag i glesbygd är de som skulle drabbas hårdast av ett borttaget krav på övernattbefordran. Svensk Handel anser det vara av stor betydelse att små- och medelstora företag har möjligheter att driva konkurrenskraftig verksamhet på lika villkor oavsett var i landet de verkar.

Att driva e-handel i mindre tätbefolkade regioner har blivit en utväg för att kunna bo kvar när de tidigare jobben på orten försvunnit. Det är dessa företag som främst skulle få sina leveranser senarelagda och därmed tappa i konkurrensförmåga. Även konsumenterna i glesbygd hör till dem som skulle drabbas hårt av en försämrad postservice. Detta då det är de som har störst behov av snabb leverans eftersom utbudet inte finns i glesbygden blir dessa negativa effekter än större.

Det framhålls som argument för att avskaffa övernattbefordran att kostnaderna för Postnord riskerar att bli alltför höga i framtiden ifall kravet på övernattbefordran är kvar samtidigt som volymerna minskar. Men Svensk Handel kan i sammanhanget notera att Postnord i Danmark gick med hela 371 miljoner kronor i förlust 2015 trots att man där avskaffat kravet på övernattbefordran och numera har som grundregel att leverera inom fem dagar. Även

kvartalsrapporten för andra halvan av 2016 visar på en förlust på 270 miljoner kronor för Postnord i Danmark. Slopade övernattbefordran var således inte lösningen för minskad lönsamhet i Danmark. Det danska exemplet visar att försämrade service inte verkar vara en bra strategi för postföretaget för att klara den digitala utvecklingen.

Borttagande av pristaket för brev över 250 gram

Svensk Handel motsätter sig också utredningsförslaget att minska det prisreglerade området från 1 - 500 gram till 1 - 250 gram. Utredaren föreslår att vikten på de brev som ska omfattas av pristaket bör vara högst 250 gram.

Utredningen pekar på att endast en liten del av breven väger över 250 gram. Den växande e-handeln innebär dock att fler försändelser på 250 gram eller mer kan förväntas de kommande åren. Enligt en rundringning till några av Sveriges största konfektionsföretag visar att närmare 40 procent av dessa företags varubrev väger mellan 250 gram och 500 gram.

E-handelns möjligheter att utvecklas positivt begränsas om alla de försändelser som väger mellan 251 gram och 500 gram inte omfattas av pristaket och får försämrade villkor.

Underlag saknas för att motivera försämringar

Regeringen har uppdragit åt Post- och telestyrelsen att beräkna kostnadsbasen för brev upp till 250 gram som befordras över två arbetsdagar (N2016/03123/ITP). Uppdraget har redovisats av PTS i rapporten PTS-ER-2016:21.

PTS argumenterar för att portot bör vara strax över 8 kronor för att ge PostNord kostnadstäckning för ett brev som kommer fram efter två dagar. Idag kostar ett frimärke 6,50 kr för ett brev som kommer fram efter en dag.

Svensk Handel vill framhålla att PTS pekar på att det saknas underlag för att hävda att avskaffad övernattbefordran verkligen skulle vara en besparing för PostNord. PTS skriver att det har varit svårt att beräkna kostnaderna efter den tänkta situationen då övernattbefordran har avskaffats, eftersom fakta saknas. "PostNord menar att alla flygtransporter inte kommer att försvinna vid en sådan lösning, då det bl.a. är föreslaget att 95 procent av försändelserna ska

utdelas senast D+2, samt att den nya tjänsten ska vara kommersiellt attraktiv. För att exakt bestämma hur många flyg som kan komma att behövas och exakt vilket transportsätt (tåg eller lastbil) som skulle ersätta borttagna flyg skulle en omfattande logistisk utredning behöva göras. Detta ligger inte inom den möjliga ramen för detta uppdrag."

Det saknas således beräkningar av den påstådda vinsten av avskaffad övernattbefordran. Mot denna bakgrund menar Svensk Handel att det i såväl utredningen som PTS:s rapport saknas underlag för att avgöra om de omfattande försämringarna och prishöjningarna av brevtjänsterna är motiverade. I avsaknad av sådant underlag bör föreslagna försämringar inte genomföras.

Sammantaget föreslår de två utredningarna om de framtida brevtjänsterna således att tjänsten ska försämrats radikalt, med dubbelt så lång tid mellan postning och utdelning, samtidigt som att priset för tjänsten ska höjas med minst 25 procent. Svensk Handel ifrågasätter om det är rätt väg för den nationella posttjänsten. Dyrare och sämre tjänster lär inte vara rätt sätt att vårda PostNords kärnaffär och unika ställning. Istället borde regelverket stötta PostNord i att upprätthålla en väl fungerande postservice som ger goda förutsättningar för hushåll och företag i hela Sverige att sända brev med information och varor på ett fortsatt kostnads- och klimateffektivt sätt.

I syfte att främja en fortsatt god utveckling för den digitala handeln motsätter sig Svensk Handel den föreslagna prishöjningen på posttjänster.

SVENSK HANDEL

Karin Johansson

Anna-Karin Strömquist

